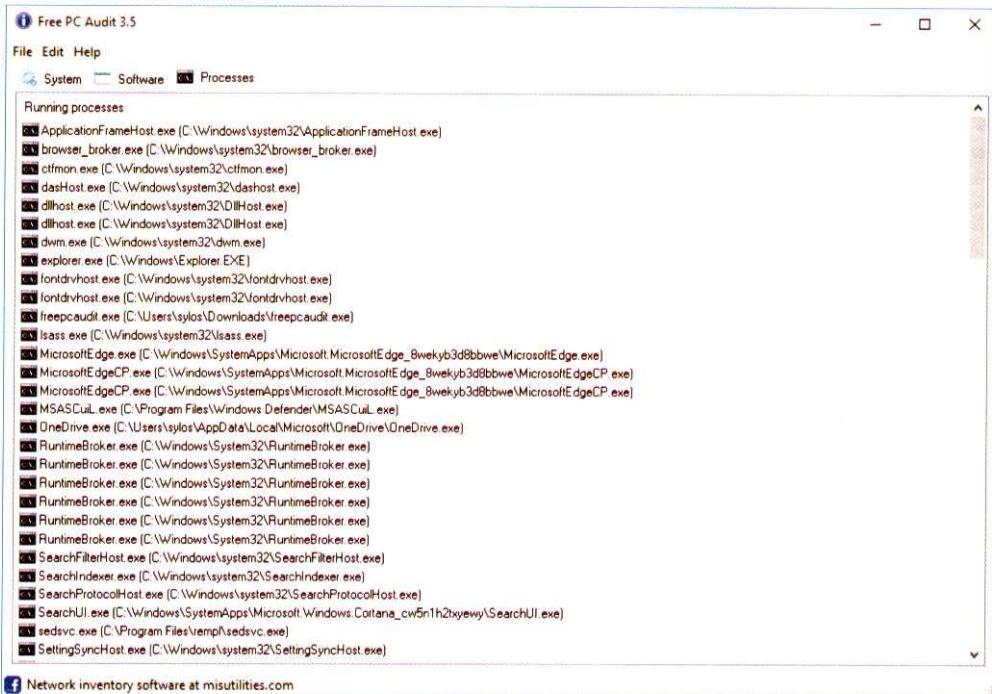

Wypożyczyliśmy go w dodatkowe narzędzia w zakładce **Processes**, wyświetlające listę aktywnych procesów i zainstalowanych programów na dysku twardym (rys. 9.16).

Rys. 9.16. Informacje o procesach

9.5. Lokalne konta użytkowników i grup

Konto użytkownika to zbiór zasobów i uprawnień w ramach danego systemu, które są przypisane konkretnemu użytkownikowi. We współczesnych systemach operacyjnych konta mają unikatową nazwę (ang. *login*) i hasło. Proces autoryzacji w systemie, zwykle wymagający podania nazwy konta i hasła, nazywa się **logowaniem**.

W systemie operacyjnym Windows 10 rozróżniamy trzy podstawowe rodzaje kont:

- **konto standardowe** – przeznaczone do codziennego korzystania z komputera;
- **konto administratora** – udostępniają najszerszy zakres kontroli nad komputerem i należy z nich korzystać tylko wtedy, gdy jest to konieczne;
- **konto gościa** – przeznaczone przede wszystkim dla osób, które potrzebują tymczasowego dostępu do komputera.

Użytkownik standardowy ma następujące prawa:

- zmiana własnego obrazu skojarzonego z kontem użytkownika;
- tworzenie, zmiana lub usuwanie własnego hasła;
- może być kontem użytkownika lokalnego lub połączonym z kontem Microsoft;
- zmiana ustawień systemowych, które nie dotyczą innych użytkowników ani zabezpieczeń komputera.

Administrator komputera ma następujące prawa do zarządzania komputerem:

- instalowanie programów, oprogramowania i sprzętu;
- tworzenie, zmiana i usuwanie kont innych użytkowników oraz modyfikacja swojego konta;

• P
uz
9.
Po
st:
mo
I
jem
ste
kor
do

Rys. 9.17

Ni
ad in
ma o:
i Zak
Je:
wani
• w
od
no
• je
ko
do

- wprowadzanie zmian systemowych i zmian w konfiguracji komputera;
- dostęp do wszystkich plików w komputerze.

W zależności od ustawień powiadamania administratorzy mogą zostać poproszeni o podanie hasła lub o potwierdzenie przed wprowadzeniem zmian dotyczących innych użytkowników.

9.5.1. Zarządzanie kontami użytkowników – panel sterowania

Podczas instalacji Windows powstaje pierwsze lokalne konto użytkownika – **Administrator**. Kolejne konta możemy utworzyć zaraz po instalacji lub w każdym dowolnym momencie, jeśli zajdzie taka potrzeba.

Konta użytkowników możemy tworzyć za pomocą Panelu sterowania. W tym celu logujemy się na konto administratora. Klikamy przycisk **Start**, a następnie **System/Panel sterowania** i aplet **Konta użytkowników**. Wybieramy opcję **Zarządzaj innym kontem**, a następnie **Dodaj nowego użytkownika w ustawieniach komputera**.

Klikamy opcję **Rodzina i inne osoby**, a następnie opcję **Dodaj kogoś innego do tego komputera** (rys. 9.17).

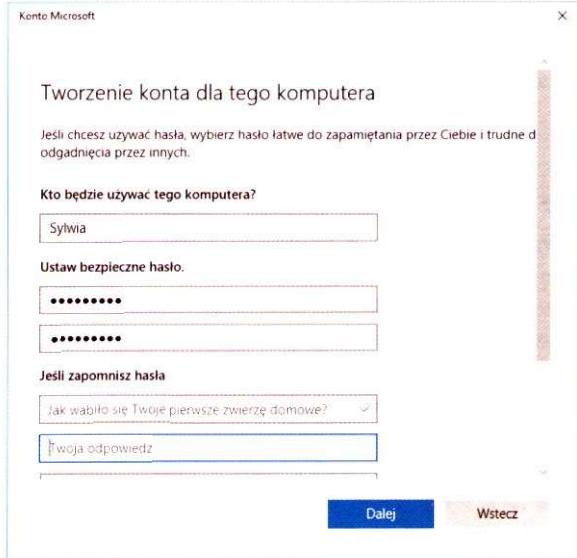

Rys. 9.17. Dodawanie nowego użytkownika

Na ekranie **Jak będzie się logować ta osoba?** wybieramy opcję w zależności od informacji logowania do nowego konta. Możemy wpisać adres e-mail lub numer telefonu osoby, dla której nowe konto jest konfigurowane, a następnie klikamy przycisk **Dalej** i **Zakończ**. Zostanie utworzone nowe konto.

Jeśli nie mamy danych logowania osoby, klikamy opcję **Nie mam informacji logowania tej osoby**, a następnie wykonujemy poniższe czynności:

- wpisujemy istniejący adres e-mail lub tworzymy nowy, wpisujemy hasło, wybieramy odpowiedni kraj lub region, datę urodzenia i klikamy przycisk **Dalej**, aby utworzyć nowe konto Microsoft;
- jeśli nie chcemy utworzyć nowego konta Microsoft, wybieramy opcję **Dodaj użytkownika bez konta Microsoft**, a następnie tworzymy nazwę użytkownika i hasło do nowego konta lokalnego (rys. 9.18).

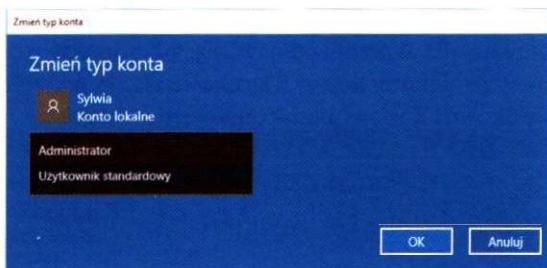
Rys. 9.18. Nazwa i hasło dla nowego konta

W polu **Wprowadź hasło** wpisujemy hasło, a następnie wpisujemy je ponownie w polu **Wprowadź hasło ponownie**. Następnie w polu **Pytanie zabezpieczeń 1** wybieramy pytanie zabezpieczeń i wpisujemy odpowiedź w polu **Odpowiedź**. Wykonujemy te czynności ponownie dla pozostałych pytań zabezpieczeń. Klikamy przycisk **Dalej**. Nowe konto lokalne zostało utworzone (rys. 9.19).

Rys. 9.19. Utworzono nowe konto

Po kliknięciu w nowe konto możemy zmienić typ konta z **Użytkownika standar-dowego** na **Administratora**.

Rys. 9.20. Zmiana typu konta

Aby usunąć konto użytkownika, wystarczy kliknąć opcję **Usuń konto**.

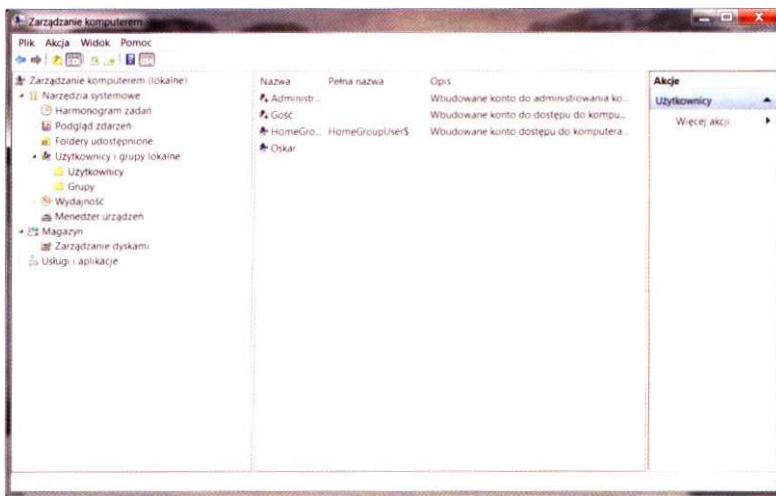
SPRAWDŹ SWOJE UMIEJĘTNOŚCI

- Za pomocą panelu sterowania utwórz konto standardowe o nazwie **uczeń**. Dokonaj modyfikacji w ustawieniach innego konta niż to, na którym pracujesz.

9.5.2. Zarządzanie kontami użytkowników – konsola MMC

Kolejny sposób zakładania kont użytkowników lokalnych wykorzystuje konsolę **MMC** (ang. *Microsoft Management Console*). Wysoką funkcjonalność konsoli osiągnięto dzięki zastosowaniu mechanizmu dodawania przystawek. Aby założyć konto użytkownika z wykorzystaniem konsoli MMC, należy wykonać czynności opisane poniżej.

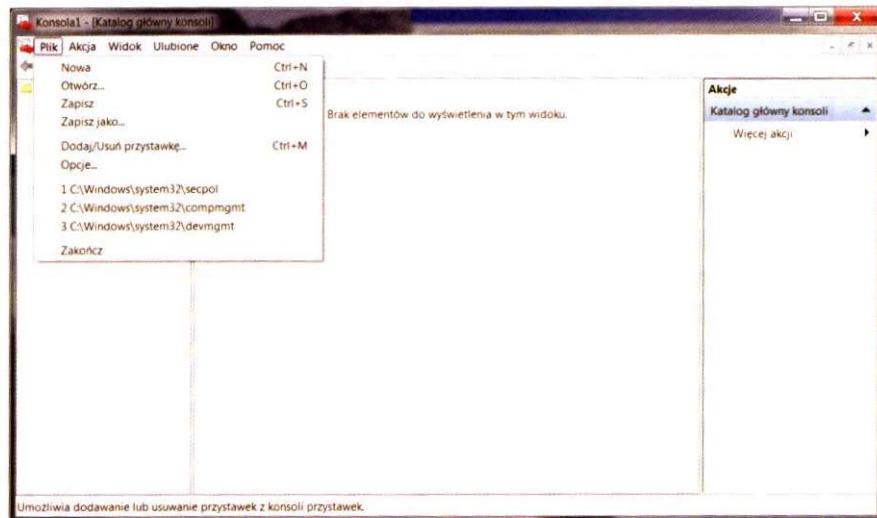
- Prawym przyciskiem myszy klikamy ikonę **Ten komputer**.
- W menu podręcznym wybieramy opcję **Zarządzaj**. Zostanie uruchomiona konsola **Zarządzanie komputerem**.
- W lewej części okna, na tzw. drzewie konsoli, wybieramy i rozwijamy przystawkę **Użytkownicy i grupy lokalne**.
- Klikamy opcję **Użytkownicy**, a wtedy w okienku po prawej stronie, w tzw. oknie szczegółów, pojawi się lista kont użytkowników, które już istnieją w komputerze (rys. 9.21).

Rys. 9.21. Lista użytkowników komputera lokalnego

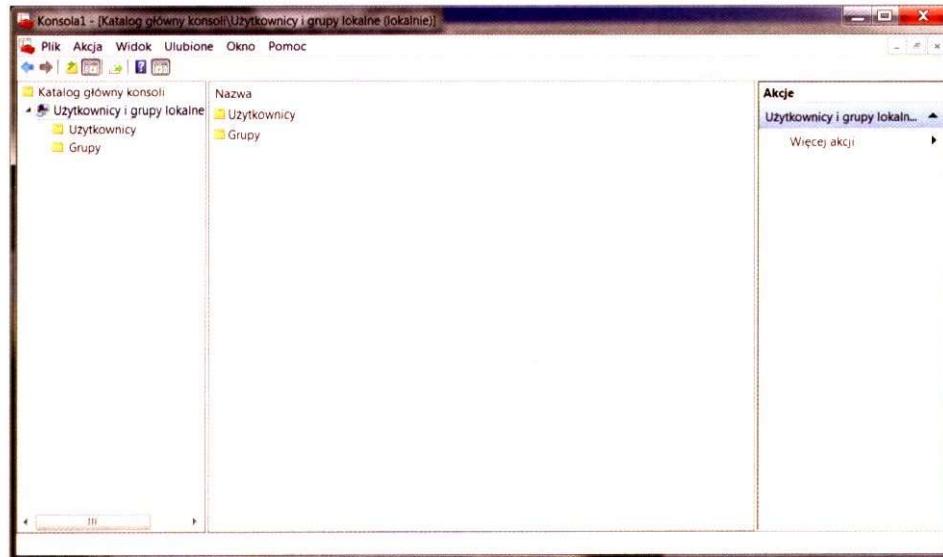
5. Klikamy prawym przyciskiem myszy puste pole w oknie szczegółów lub folder **Użytkownicy** w drzewie konsoli. Wówczas pojawi się menu podręczne.
6. W menu podręcznym wybieramy **Nowy użytkownik**.
7. W oknie **Nowy użytkownik** wypełniamy odpowiednie pola:
 - **Nazwa użytkownika** – unikatowa nazwa konta użytkownika używana do jego identyfikacji. Nie może się powtórzyć w obrębie lokalnej bazy kont. Nie może zawierać następujących znaków: „/ \ [] : ; = , + * ? < >. Jej maksymalna długość wynosi 20 znaków;
 - **Pełna nazwa** – nazwa użytkownika wyświetlana w konsoli MMC.
 - **Opis** – opcjonalne miejsce na opis użytkownika lub konta.
 - **Hasło** – tutaj wpisuje się hasło dla konta.
 - **Potwierdź hasło** – tutaj ponownie wpisuje się hasło w celu uniknięcia pomyłki.
8. Następnie konfigurujemy konto, wybierając dostępne opcje:
 - **Użytkownik musi zmienić hasło przy następnym logowaniu** – wymusza to zmianę hasła podczas pierwszego logowania. Włączenie tej opcji wyłącza dwie następne.
 - **Użytkownik nie może zmienić hasła** – ta opcja odbiera osobie korzystającej z konta możliwość zmiany hasła.
 - **Hasło nigdy nie wygasza** – nadpisuje ustawienie **Maksymalny okres ważności hasła** konfigurowane w **Zasadach grupy**. Określa, że hasło nigdy nie traci swojej ważności.
 - **Konto jest wyłączone** – wybór tej opcji wyłącza konto. Wyłączenie konta nie powoduje jego usunięcia, gdy konto jest wyłączone, nie można go wykorzystać do logowania.
9. Klikamy **Utwórz**.

Inną metodą otwarcia konsoli jest wpisanie polecenia **mmc** w polu **Wyszukaj**. W oknie konsoli wybieramy opcję **Plik/Dodaj/Usuń przystawkę**. Z dostępnych przystawek wybieramy **Użytkownicy i Grupy lokalne** i klikamy **Dodaj** (rys. 9.22).

Rys. 9.22. Dodawanie przystawki w konsoli MMC

Następnie wybieramy **Komputer lokalny**, jeśli to na nim będziemy tworzyć konto użytkownika, a później klikamy **Zamknij** i **OK**. Otworzy się okno **Konsoli1** (rys. 9.23), podobne do pokazanego na rys. 9.21.

Rys. 9.23. Okno konsoli1 do zarządzania użytkownikami

Ostatnim sposobem zakładania kont użytkowników jest wykorzystanie wiersza poleceń (ang. *command line*). Ta metoda jest szczególnie przydatna, kiedy musimy założyć kilka kont użytkowników na różnych komputerach. W tym celu można wielokrotnie wydać polecenie tworzenia konta lub napisać odpowiedni plik wsadowy tworzący konta. Wykorzystuje się w nim polecenie **net user**, dzięki któremu można zakładać konta. Poniżej pokazano składnię polecenia, które można wykorzystać w pliku wsadowym lub bezpośrednio w wierszu polecenia.

```
net user nazwa_konta haslo_konta_ /add
```

Powyższe polecenie zakłada użytkownika lokalnego

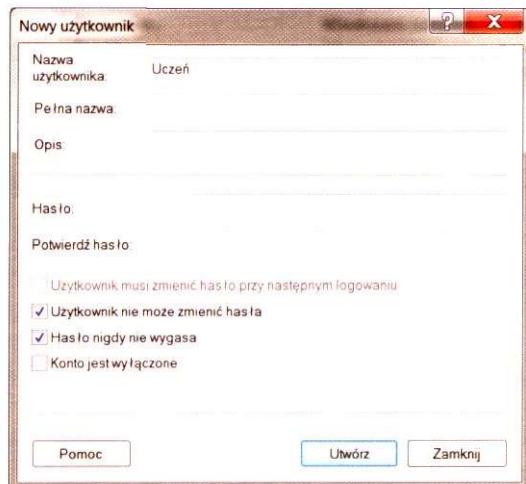
```
nazwa_konta z hasłem: hasło_konta.
```

PRZYKŁAD 9.1

Tworzenie nowych kont z ograniczeniami

Aby utworzyć konta nowych użytkowników i uniemożliwić im stworzenie hasła, wykonaj czynności przedstawione poniżej.

1. Uruchom konsolę **MMC** (ang. *Microsoft Management Console*).
2. Rozwiń menu **Użytkownicy i grupy lokalne**.
3. Kliknij prawym przyciskiem myszki folder **Użytkownicy**.
4. Z menu podręcznego wybierz opcję **Nowy użytkownik**.
5. Wprowadź nazwę nowego konta użytkownika i ustaw dodatkowe właściwości konta (rys. 9.24).

Rys. 9.24. Tworzenie nowego konta i modyfikacja uprawnień

6. Naciśnij **Utwórz**. Nowy użytkownik został dodany do systemu.
 7. Powtórz opisane czynności, żeby stworzyć konto innego użytkownika.
 8. Naciśnij **Zamknij**. Okno **Nowy użytkownik** zostanie zamknięte.
- Użytkownik **Uczeń** został dodany do użytkowników na komputerze lokalnym (rys. 9.25).

Rys. 9.25. Nowy użytkownik

Modyfikowanie kont

Użytkownik z uprawnieniami administratora, tworząc konta dla innych osób, ma dostęp do wielu parametrów kont, w zależności od wybranej metody ich tworzenia. Nawet w metodzie najbardziej zaawansowanej, czyli przez przystawkę **Użytkownicy i grupy lokalne**, administrator nie może od razu ustawić wszystkich parametrów. Jest to możliwe dopiero podczas modyfikacji ustawień konta.

PRZYKŁAD 9.2

Uzyskanie dostępu do wszystkich ustawień konta

1. Zaloguj się jako administrator komputera.
2. Uruchom konsolę **Zarządzanie komputerem**.
3. W drzewie konsoli rozwiń folder **Użytkownicy i grupy lokalne**.
4. Kliknij folder **Użytkownicy**.
5. Prawym przyciskiem kliknij konto, którego ustawienia chcesz modyfikować, z menu podręcznego wybierz **Właściwości**.
6. Na ekranie pojawi się okno **Właściwości konta** (rys. 9.26).
7. Zmień ustawienia i kliknij przycisk **OK**.

Rys. 9.26. Okno modyfikacji ustawień konta użytkownika

Na karcie **Ogólne** okna **Właściwości konta** znajdują się te same parametry, które opisano wcześniej w procedurze tworzenia konta użytkownika za pomocą konsoli **Zarządzanie komputerem**. Jedyny nowy parametr to **Konto jest zablokowane**, który nie jest włączany manualnie, lecz automatycznie po określenu w ustawieniach bezpieczeństwa komputera liczby nieudanych prób logowania. Jeżeli konto zostanie zablokowane, tylko osoba mająca uprawnienia administratora komputera może je odblokować. Na karcie **Członek grupy** znajduje się lista grup, do których należy modyfikowane konto.

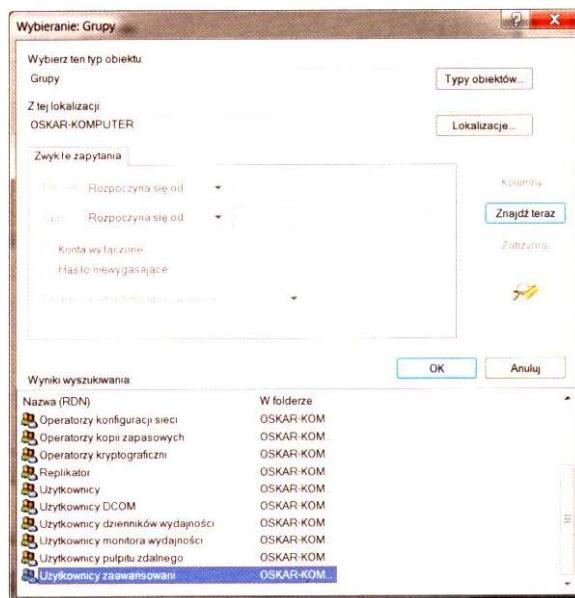
Grupa użytkowników pozwala na jednoczesne określenie uprawnień lub właściwości dla większej liczby kont. Każdy użytkownik może być członkiem wielu grup, również grupa może być członkiem innej grupy. Nową grupę można utworzyć za pomocą konsoli **MMC** w przystawce **Użytkownicy i grupy lokalne**. Należy kliknąć prawym przyciskiem

myszki folder **Grupy** i z menu podręcznego wybrać opcję **Nowa grupa**. W oknie wprowadzić nazwę nowej grupy, ustawić dodatkowe właściwości i kliknąć przycisk **Utwórz**. Po utworzeniu grupy można przypisać do niej członków.

PRZYKŁAD 9.3

Dodawanie konta do nowej grupy

- Na karcie **Członek grupy** kliknij przycisk **Dodaj**.
- Jeśli znasz nazwę grupy, do której chcesz dodać konto, wpisz ją w pole tekstowe **Wprowadź nazwy obiektów do wybrania** (przykłady) i kliknij **Sprawdź nazwy**. Jeśli nie znasz nazwy, kliknij okno **Znajdź teraz** i z list na dole wybierz właściwą grupę (rys. 9.27).

Rys. 9.27. Wybór grupy użytkownika

- Jeżeli wpisałeś poprawną nazwę grupy, tekst zostanie uzupełniony o nazwę komputera. Przykładowo, jeżeli wpisałeś grupę **Administratorzy**, a Twój komputer nazywa się KomputerDom, powinien pojawić się następujący tekst: **KomputerDom\Administratorzy**. Jeżeli nie znasz nazwy grupy, wybierz przycisk **Zaawansowane** i kliknij **Znajdź teraz**. Zobaczysz listę wszystkich dostępnych grup. Zaznacz tę, która Cię interesuje, i kliknij **OK**.
- Zamknij okno, klikając przycisk **OK**.
- Jeśli nie wprowadzasz innych modyfikacji konta, kliknij **OK**, aby zamknąć **Właściwości konta**.

PRZYKŁAD 9.4

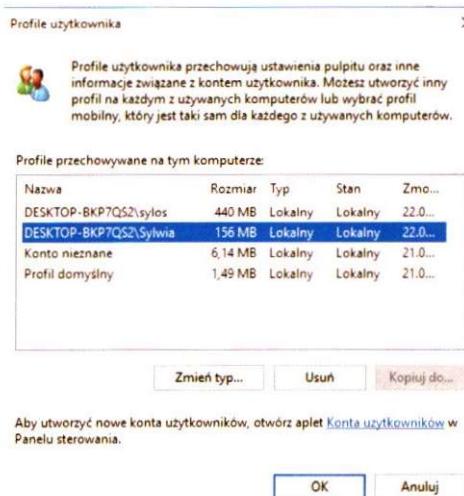
Usuwanie konta z grupy

- Na karcie **Członek grupy** wybierz grupę, z której chcesz usunąć konto.
- Kliknij **Usuń**.
- Kliknij **OK**, aby zamknąć okno **Właściwości konta**.

Ostatnia karta to **Profil**. Znajdują się na niej parametry dotyczące lokalizacji profilu użytkownika, skryptu logowania i folderu macierzystego.

Domyślnie profile użytkowników Windows są przechowywane na partycji rozruchowej w folderze **Documents and Settings**, w którym każdy użytkownik, choćby raz zalogowany do komputera, ma swój folder o nazwie zgodnej z nazwą użytkownika. Są to **profile lokalne** przechowywane lokalnie na stacji.

Drugi rodzaj to **profile wędrujące**, inaczej nazywane **mobilnymi** (ang. *roaming user profile*), najczęściej wykorzystywane podczas pracy w domenie, lecz nie tylko. Profile mobilne są przechowywane w sieciowym udziale (udostępnionym folderze), do którego użytkownik ma dostęp z każdego komputera pracującego w sieci. Profil lokalny jest natomiast dostępny wyłącznie podczas pracy na komputerze, na którym nastąpiło pierwsze logowanie użytkownika i związane z tym utworzenie profilu, powstającego podczas pierwszego logowania. Jeżeli użytkownik korzystający z profilu lokalnego zmieni ustawienia zapisywane w profilu na swoim komputerze, a następnie zaloguje się do innego komputera, jego ustawienia nie będą dostępne. Aby można było korzystać z tych samych ustawień profilu na wszystkich komputerach w sieci, należy używać profiliów mobilnych. Podczas gdy użytkownik loguje się do komputera na konto, dla którego został określony profil mobilny, profil ten jest ściągany przez sieć do komputera lokalnego i wykorzystywany podczas pracy. Gdy użytkownik wyloguje się z komputera, wszelkie zmiany w ustawieniach zostaną zapisane w udostępnionym folderze, gdzie jest przechowywany profil. Zarządzanie profilami odbywa się za pomocą karty **Zaawansowane** okna **Właściwości systemu** (rys. 9.28).

Rys. 9.28. Okno Profile użytkownika

Skrypt logowania to plik wykonywalny, najczęściej napisany w jednym z obsługiwanych języków skryptowych (np. *visual basic script edition*), lub plik wsadowy. Skrypt ten jest uruchamiany podczas każdego logowania użytkownika, któremu został przypisany, i może służyć do automatycznego przeprowadzania dodatkowej konfiguracji.

Folder macierzysty to miejsce, w którym użytkownik przechowuje swoje dane; można go skonfigurować jako ścieżkę lokalną lub podłączyć jako dysk sieciowy. Najczęściej jest wykorzystywana ta druga możliwość, aby użytkownik mógł korzystać ze swojego folderu macierzystego jak z dysku dostępnego (np. z poziomu okna **Ten Komputer**).

PRZYKŁAD 9.5**Zmiana ustawień na karcie Profil**

1. W oknie **Właściwości** kliknij kartę **Profil**.
2. W polu **Ścieżka profilu** wpisz ścieżkę lokalną lub sieciową ścieżkę UNC (ang. *Universal Naming Convention*) do folderu, w którym będzie przechowywany profil użytkownika.
Przykład: **C:\Profile\Nazwa_folderu lub \\Serwer\Nazwa_udzialu\nazwa_uzytkownika** (rys. 9.29).

Rys. 9.29. Karta Profil z okna Właściwości użytkownika

Jeżeli nie istnieje folder o podanej nazwie, to zostanie on założony podczas pierwszego logowania użytkownika.

Podczas wpisywania lokalizacji sieciowej należy się upewnić, czy nazwa serwera i nazwa udziału są poprawne. Wszyscy użytkownicy, których profile będą przechowywane w udziale, powinni mieć do niego minimalne uprawnienie **Zapis i wykonanie**. Istnieje możliwość używania zmiennej **%username%** zamiast wpisywania nazwy użytkownika, która może być dłuża lub skomplikowana. Po potwierdzeniu operacji przyciskiem **OK** lub **Zastosuj** zmienna zostanie automatycznie zastąpiona nazwą użytkownika. Windows automatycznie nadaje właścielowi profilu i właścielowi systemu uprawnienie **Pełna kontrola**. Jest to możliwe wyłącznie na partycji NTFS.

3. W polu **Skrypt logowania** wpisz lokalizację skryptu, który ma być uruchomiony podczas logowania na konto.
4. W polu **Ścieżka lokalna** wpisz ścieżkę do folderu na dysku lokalnym lub wybierz opcję **Podłącz**. Wskaź literę dysku, na którą zostanie zamapowany folder macierzysty, następnie podaj ścieżkę UNC do udziału sieciowego.

Podobnie jak w przypadku profilu można używać zmiennej **%username%**, która działa w ten sam sposób.